

много роми, които имат дори няколко висшета. То не може да се каже, дори е по-българин от най-българите. Говори си перфектно български и всичко, чувства се българин, самият човек се чувства българин. Обаче, като го видят, че е ром и просто не го приемат на работа. Това е негативизъм.

5: Аз първо, според мен това е най-важното, че той се чувства българин.

6: Добре де, той може да се чувства българин, ама като не го искат никъде на работа. Той нищо не постига с това, е се чувства българин (ФГ).

„Ситуация учител–ученик“

Основното клише за ромите, което е в употреба от учителите, които преподават на деца от ромски произход, е клишетото „неучещ“. Незнанието на един ученик от ромски произход се нормализира от преподавателя през „очевидното“ знание за „циганите“, т.е. в конкретна ситуация лице-в-лице учител-ученик негативната характеристика на конкретното човешко същество – „незнаещ“, „неучещ“, се обяснява през манталитета на общността, към която той принадлежи, като по този начин, характеристиката „незнаещ“, „неучещ“, става очевидна и се обяснява през произхода.

Те не могат да възпроизведат, значи, колкото и да се стараят, трудно възпроизвеждат, нямат логическо мислене, някак си (уч. 9).

Самият им коефициент на запомняне, на интелигентност, на възприемане е по-нисък (уч. 5).

Забравят, нямат памет, тая най-простата ученическа памет (уч. 19).

Незнанието на един ученик от ромски произход се обяснява от учителите през манталитета на общността и се мисли като непреодолима природна характеристика, това прави неуспешен проекта за социална интеграция на ромите през образование.⁸⁴ Така, от една страна, децата от ромски произход са „неучещи“, защото просто не могат

⁸⁴ Проблемите на отношенията учител–ученик са подробно разгледани в текста на Давид Кюранов „Властови конфликт учители-ученици в сегрегирани училища“ и в „Учителите за учениците от ромски произход“ на Майя Грекова.